

Apie mokesčių policijos 2000 m. veiklos rezultatus

Mokesčių policijos departamento prie VRM pagrindinis uždavinys – stiprinti valstybės finansų apsaugą atskleidžiant, tiriant bei užkardant finansinius nusikaltimus ir pažeidimus bei kitus nusikaltimus, kurių dominuojantis objektas yra valstybės santykiai finansų, mokesčių srityje, taip pat tiriant mokesčių administratorių ir valstybinio socialinio draudimo fondo įstaigų darbuotojų piktnaudžiavimą tarnyba, tarnybos įgaliojimų viršijimą, pareigų neatlikimą ir kitus pažeidimus, susijusius su mokesčiais bei valstybinio socialinio draudimo įmokomis. Mokesčių policijos pareigūnai nustato ir tiria veikas, susijusias su mokesčių mokėtojų apgaulingu ir aplaidžiu apskaitos tvarkymu, žinomai neteisingų duomenų apie pajamas ir pelną teikimu, mokesčių ir valstybinio socialinio draudimo įmokų vengimu, pinigų plovimu, intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais bei kitais nusikaltimais ir nusižengimais finansams, atlieka kvotą, parengtinių tardymą, visų nuosavybės formų įmonių, įstaigų, organizacijų, taip pat fizinių asmenų finansinės-ūkinės veiklos patikrinimus ir revizijas.

Mokesčių policijos departamento apskričių skyrių pareigūnai per šių metų sausio-gruodžio mėnesius išaiškino 450 nusikaltimų, iš kurių 300 (67%) išaiškinta mokesčių policijos pareigūnų iniciatyva pagal jų gautą informaciją. Dauguma jų, t.y. 65 % sudaro nusikaltimai finansams. Pagal požymius nusikaltimų, numatytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso straipsniuose, nusikaltimai paskirstomi taip: 323 str.-129, 322 str.-76, 324 str.-73, 207 str.-61, 274 str.-42, 325 str.-15, kiti str.-60. 29% (129) išaiškintų nusikaltimų sudaro apgaulingas įmonės apskaitos tvarkymas arba apskaitos dokumentų suklastojimas, paslėpimas ar sunaikinimas, siekiant tuo sutrukdyti visiškai ar iš dalies nustatyti įmonės komercinės, ūkinės, finansinės būklės rezultatus ar įvertinti turtą (LR BK 323str.), 17% (76) išaiškintų nusikaltimų – aplaidus įmonės buhalterinės apskaitos tvarkymas arba apskaitos dokumentų neišsaugojimas (LR BK 322 str.), 16% (73) išaiškintų nusikaltimų – žinomai neteisingų duomenų apie savo arba įmonės pajamas, pelną ar jų naudojimą įrašymas į deklaraciją arba į nustatyta tvarka patvirtintas ataskaitas bei kitus dokumentus ir jų pateikimas Valstybinei mokesčių inspekcijai (LR BK 324 str.), 13% (61) išaiškintų nusikaltimų – oficialaus dokumento suklastojimas ar suklastoto oficialaus dokumento realizavimas ar panaudojimas (LR BK 207 str.).

Per ataskaitinį laikotarpį Mokesčių policijos departamento apskričių skyriuose iškelta 312 baudžiamųjų bylų.

Nuo 2000 m. kovo 31 d. pradėjusio veikti Tardymo skyriaus prie Mokesčių policijos departamento tardytojai iškėlė 165 baudžiamąsias bylas, 39 baudžiamąsias bylas perdavė į prokuratūrą su kaltinamosiomis išvadomis, ir 22 baudžiamąsias bylas nutraukė.

2000 metais mokesčių policija toliau tyrė PVM grobstymo faktus. Užvaldymas apgaule iš valstybės biudžeto PVM lėšų visuomenėje rezonansą įgavo 1999 metais, kai mokesčių policijos pareigūnų pastangomis buvo nustatyti keli nusikalstami susivienijimai, kurių veiklos tikslas buvo neteisėtas valstybės turto PVM lėšų forma grobstymas stambiu mastu. Šiuo metu mokesčių policijos pareigūnai, dirbantys tardymo-operatyvinėje grupėje, į kurią įtraukti Tardymo departamento prie VRM, Specialiųjų tyrimo tarnybos, Informatikos ir ryšių departamento prie VRM, teritorinių tardymo bei kvotos padalinių pareigūnai, tiria 65 baudžiamąsias bylas, iškeltas per 1999-2000 metus ir susijusias su PVM užvaldymu apgaule. Iš viso šia nusikalstama veikla valstybės biudžetui padaryta 108 230 224 Lt žala.

Atliekant ūkinės-finansinės veiklos patikrinimus įmonių, superkančių galvijus ir žemės ūkio produkciją, išaiškintas dar vienas valstybės lėšų neteisėto užvaldymo mechanizmas - Kaimo

rėmimo fondo lėšų grobstymas. Ši nusikalstama veika vykdoma klastojant supirkimo dokumentus, veterinarines pažymas bei pasinaudojant teisės aktų, reglamentuojančių gyvulių supirkimo tvarką ir apskaitą, netobulumu. Per 2000 metus mokesčių policija išskėlė 18 baudžiamųjų bylų, susijusių su valstybės subsidijų grobstymu.

Pastaruoju metu Mokesčių policijos departamente padaugėjo informacijos apie neteisėtą įvairių labdaros ir paramos fondų veiklą. Neretai tokie fondai steigiami asocialių asmenų vardais, kurie, pasirašydami steigimo dokumentuose, gauna tam tikra atlygį. Asmenys, užsiimantys šia neteisėta veikla, ofšorinių kompanijų arba labdaros fondų vardu užsienyje užsako prekes (buitinę techniką, akcizines prekes), kurių įsigijimo dokumentuose nurodoma, kad prekės skirtos labdarai. Kroviniui atvykus į Lietuvą, samdyti asmenys pateikia dokumentus savivaldybių socialinės rūpybos skyriams ir gauna pažymas, pagal kurias krovinys pripažįstamas labdara. Tokiu būdu išvengiama mokėti maito mokesčius. Vėliau šios prekes realizuojamos įvairiuose Lietuvos prekybos tinkluose bei turgavietėse. Vienam iš tokių fondų Mokesčių policijos departamente 2000 m. iškelta baudžiamoji byla.

Taip pat mokesčių policija 2000 metais tyrė įmonių, įtariamų importuojamų prekių muitinės vertės mažinimu, veiklą. Ši veika tolygi kontrabandai, nes tokiu būdu išvengiama tų pačių mokesčių. Esminis skirtumas tarp grubios ir šios kontrabandos yra tas, kad grubioji kontrabanda vežama nelegaliai, klastojant dokumentus, o prekės, kurių muitinė vertė sumažinta – legaliai sumokėjus minimalius mokesčius. Vėliau šių prekių dokumentai yra pakeičiami ir jos realizuojamos kelis kartus didesne kaina, nemokant mokesčių. 2000 m. Mokesčių policijos departamente iš Muitinės departamento gauta 15 pranešimų, kuriuose įvardijamos 56 Lietuvos įmonės, įtariamoms importuojamų prekių muitinės vertės mažinimu. Mokesčių policija taip pat ir savo iniciatyva kaupia ir nuolat analizuoja informaciją apie galimus pažeidimus muitinio vertinimo srityje. 2000 m. MPD apskričių skyriai tyrė 21 įmonės, eksportavusios arba importavusios prekes įtartinai mažomis kainomis, veiklą.

Viena iš Mokesčių policijos departamento prie VRM funkcijų yra pinigų plovimo prevencija. Tarptautinių ekspertų teigimu, pinigų plovimas gali sukelti rimtą grėsmę kredito ir finansų įstaigų mokumui, stabilumui bei visos finansų sistemos patikimumui. Tokiu būdu jos gali prarasti visuomenės pasitikėjimą. Taip pat nusikaltėliai, vykdantys finansines operacijas nusikalstamu būdu gautais pinigais, gali pasinaudoti laisvu kapitalo judėjimu bei finansinių paslaugų teikimo laisve integruotoje finansų srityje. Siekiant užkirsti kelią šiai nusikalstamai veiklai, Jungtinių Tautų Organizacijos ir Europos Sąjungos institucijos priėmė nemažai teisės aktų, nustatančių pagrindinius pinigų plovimo prevencijos principus ir mechanizmus.

Įgyvendinant šiuos teisės aktus, Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Pinigų plovimo prevencijos įstatymą, įsigaliojusį 1998 01 01. Vadovaujantis šiuo įstatymu, Mokesčių policijos departamente buvo įsteigtas Pinigų plovimo prevencijos skyrius.

Šis skyrius renka ir kaupia informaciją apie operacijas pinigais, gaunamą iš kredito ir finansų įstaigų, notarų ir muitinės, vykdo operatyvinę veiklą bei atlieka kvotą pinigų plovimo byloje, teikia informaciją teisės saugos ir kitoms valstybės institucijoms jų motyvuotu prašymu apie kliento atliekamas operacijas pinigais, atstovauja MPD, bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių institucijomis, tarptautinėmis organizacijomis pinigų plovimo prevencijos klausimais.

2000 metais skyrius gavo virš 335 tūkst. pranešimų apie atliktas operacijas pinigais, iš jų 50 - apie įtartinas operacijas pinigais. MPD apskričių skyriams buvo išsiųsta 181 medžiaga apie galimą nusikalstamą veiklą. Šių medžiagų pagrindu buvo iškelta 13 baudžiamųjų bylų, iš jų pagal 326 str.

“Pinigų plovimas” – 3 baudžiamosios bylos. Šiuo metu visose minėtose bylose atliekamas parengtinis tardymas, nustatyta padaryta 2,05 mln. Lt žala valstybės biudžetui, uždėtas areštas turtui, kurio vertę sudaro 324 tūkst. Lt.

Tiriant jau minėtas ir kitas nusikalstamas veikas per 2000 m. Mokesčių policija išaiškino 40 536 252,00 Lt nuslėptų mokesčių.

Siekiant užtikrinti, kad valstybei padaryta žala būtų atlyginta, iš juridinių bei fizinių asmenų konfiskuota ar paimta prekių ir daiktų, kurių vertė sudaro 871 551,89 Lt, ir areštuota turto už 19 075 534,24 Lt.

Pagal Mokesčių policijos departamento prie LR VRM Revizijų tarnybos padalinių atliktus ūkio subjektų ūkinės-finansinės veiklos patikrinimus ir pateiktus mokesčių administratoriui revizijos aktus, Valstybinė mokesčių inspekcija, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba ir Muitinės departamentas prie LR Finansų ministerijos 2000 m. apskaičiavo mokesčių mokėtojams sumokėti į valstybės biudžetą 45 538 989,00 Lt mokesčių, baudų ir delspinigių.

Per 2000 metus išaiškinti 1 473 administraciniai teisės pažeidimai. Iš viso per š.m. sausio – gruodžio mėnesius pagal surašytus protokolus ir kitus įformintus dokumentus pažeidėjams paskirta 745 303,00 Lt baudų.

Aplinkos analizė rodo, kad besiformuojant Lietuvoje rinkos santykiams nelegalios ekonominės veiklos kontrolė įgauna vis svarbesnę reikšmę. Daugėja finansinių nusikaltimų, darančių didelę žalą Lietuvos ūkiui ir valstybės biudžetui. Šie nusikaltimai vis dažniau tampa transnacionaliniais. Tai sąlygoja besiplečiantys Lietuvos ūkio subjektų ryšiai su užsienio valstybių ūkio subjektais. Sparčiai auga finansų sektorius. Fiziniai ir juridiniai asmenys per šio sektoriaus įstaigas vis aktyviau vykdo finansinę veiklą. Auga gaunamų Mokesčių policijos departamente šių įstaigų pranešimų apie finansines operacijas skaičius. Lietuvoje ir užsienyje vis dažniau naudojamos sąskaitos, kurios yra valdomos distanciniu būdu, vyksta didelių grynųjų pinigų sumų (dažniausiai neteisėtas) gabenimas per Lietuvos Respublikos valstybės sieną. Pinigų plovimo schemas, kurias naudoja nusikaltėliai, tampa vis sudėtingesnėmis. Dėl šių priežasčių 2000 metais Mokesčių policijos departamentas skyrė didelį dėmesį pareigūnų kvalifikacijos kėlimui ir tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimui.

Mokesčių policijos departamentas